

College voor Toetsen en Examens

RUSSISCHE TAAL EN LITERATUUR HAVO

VAKINFORMATIE STAATSEXAMEN 2021

Versie: 1 april 2020

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Inhoud

1	Algemene opmerkingen	4
2	Examenprogramma	5
3	Centraal examen	5
4	College-examen	5
4.1	Schriftelijk examen	5
4.2	Mondeling examen	6
5	Berekening eindcijfer	7
	Bijlage 1 Beschrijving examenstof	8
	Bijlage 2 Toelichting schrijfvaardigheid	10
	Bijlage 3 Presentatie	11
	Bijlage 4 Literaturoffsier	12
	Bijlage 5 Voorblad	14
	Bijlage 6 Keuzelijst	15

1 Algemene opmerkingen

- Een staatsexamen bestaat voor de meeste vakken uit een centraal examen (identiek aan dat van de reguliere scholen) en een college-examen.
- Het staatsexamen Russische taal en literatuur havo heeft drie onderdelen: een centraal examen (paragraaf 3), een schriftelijk (paragraaf 4.1) en een mondeling¹ examen (paragraaf 4.2).
- Vanaf 2022 vervalt de brief als schrijfoopdracht bij het schriftelijk examen.
- Je moet een literatuuurdossier op papier, in tweevoud, vóór 1 april 2021, opsturen naar DUO (zie Bijlage 4).
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode.
- Oefenmateriaal staat op de site van DUO onder 'Oefenen' en ook op examenblad.nl.
- Bekijk goed het document 'Hulpmiddelen per examenonderdeel' op de site van DUO. Je moet de hulpmiddelen zelf naar het examen meenemen.

¹ zie *Filmpjes mondeling staatsexamen* op de site van DUO onder staatsexamen vo, In het kort, College-examen

2 Examenprogramma

Het examenprogramma is verdeeld in domeinen en subdomeinen. De beschrijving van de (sub)domeinen en het vereiste niveau staan in [Bijlage 1](#).

In onderstaande tabel geven de kruisjes (x) aan in welk examen de (sub)domeinen getoetst kunnen worden.

Russische taal en literatuur havo		centraal examen	college-examen	
			schriftelijk examen	mondeling examen
<i>domeinen</i>	<i>subdomeinen</i>			
leesvaardigheid		x		
luister- en kijkvaardigheid				x
gespreksvaardigheid				x
	spreekvaardigheid			x
schrijfvaardigheid	taalvaardigheden		x	
	strategische vaardigheden		x	
literatuur	literaire ontwikkeling			x

3 Centraal examen

Het centraal examen heeft betrekking op leesvaardigheid (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)). Je krijgt teksten te lezen waarover je vragen moet beantwoorden. Er zijn meerkeuzevragen en open vragen. Beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven.

opdracht	schriftelijk beantwoorden van vragen over teksten
tijdsduur	150 minuten
cijfer	A

4 College-examen

4.1 Schriftelijk examen

Het schriftelijk examen betreft schrijfvaardigheid (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)). Je krijgt schrijfpogaven die kunnen bestaan uit een formele brief of e-mail en/of een informele brief of e-mail (zie [Bijlage 2](#)).

Bij de beoordeling van de schrijfpdracht wordt gelet op: inhoud, grammaticale correctheid, spelling/lay-out/interpunctie, woordkeus en coherentie. Bovendien wordt gelet op het aantal woorden. Het minimum aantal te gebruiken woorden bij de schrijfpdracht is 200.

opdracht	schrijven van een (in)formele brief of e-mail
tijdsduur	120 minuten
deelcijfer	a

4.2 Mondeling examen

Het mondeling examen betreft luister- en kijkvaardigheid, gespreksvaardigheid en literatuur (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)). Dit examen bestaat uit drie onderdelen: een presentatie, een gesprek naar aanleiding van een casus en een gesprek over literatuur.

Vorbereiding casus

Voorafgaand aan het mondeling examen krijg je 20 minuten tijd om je voor te bereiden aan de hand van een casus (een tekst en/of afbeelding) die je in het voorbereidingslokaal ontvangt.

Presentatie

Het examen begint met jouw presentatie in het Russisch over een van tevoren (thuis of op school) voorbereid onderwerp. Je maakt hierbij gebruik van een poster. In [Bijlage 3](#) staat uitgebreide informatie over de presentatie.

Gesprek naar aanleiding van de casus

Daarna volgt een gesprek in het Russisch naar aanleiding van de casus die bestudeerd is in de voorbereidingstijd. Kennis van land en samenleving kan hierbij ter sprake komen. Er wordt van je verwacht dat je de gestelde vragen begrijpt, daarop reageert en actief deelneemt aan het gesprek.

De examinatoren kunnen je vragen om een stukje tekst voor te lezen: de uitspraak wordt betrokken bij de beoordeling van gespreksvaardigheid.

Het onderdeel luistervaardigheid wordt beoordeeld tijdens het gesprek.

Bespreking literatuur

De kennis van de literatuur wordt getoetst aan de hand van het opgestuurde literaturoffier. In [Bijlage 4](#) staan de voorwaarden waaraan dit literaturoffier moet voldoen.

Bij dit deel van het examen mag je kiezen of je het in het Russisch of in het Nederlands wilt doen. De vragen die gesteld worden over de gelezen werken kunnen betrekking hebben op:

- auteur en periode waarin deze leeft/leefde
- genre
- inhoud
- structuur
- titel (eventueel ondertitel), motto, thema, plaats van handeling, tijd en ruimte en personages
- rijm, metrum, beeldspraak bij de gedichten
- leeservaringen: je moet beargumenteerd verslag kunnen uitbrengen van je mening, gevoelens en ideeën over de gelezen werken

	voor aanvang van het mondeling examen	mondeling examen		
opdracht	bestuderen van de casus in het voorbereidingslokaal	presentatie	gesprek naar aanleiding van de casus	bespreking literatuur
taal		Russisch	Russisch	Russisch of Nederlands
tijdsduur	20 minuten	ca. 5 minuten	ca. 10 minuten	ca. 10 minuten
		totaal 25 minuten		
deelcijfer		b		c

5 Berekening eindcijfer

examenonderdeel	weging	cijfer per onderdeel (afgerond op één decimaal)	eindcijfer (afgerond op een geheel cijfer)
centraal examen	1	A	(A+B) gedeeld door 2
college-examen		B	
- deelcijfer a	0,3		
- deelcijfer b	0,4		
- deelcijfer c	0,3		

Bijlage 1 Beschrijving examenstof

Domein A: Leesvaardigheid

Leesvaardigheid

Bij het lezen van een tekst in de doeltaal kun je:

- aangeven wat voor een tekst het is;
- relevante informatie opzoeken;
- de belangrijkste informatie eruit halen;
- aangeven hoe de tekst is opgebouwd;
- verbanden tussen teksten of tekstdelen aangeven en conclusies trekken;
- details begrijpen;
- kennis van land en samenleving gebruiken om teksten te begrijpen;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de bedoeling, de opvatting of het gevoel van de auteur begrijpen.

Luister- en kijkvaardigheid

Tijdens een gesprek in de doeltaal kun je:

- vragen begrijpen die gesteld worden;
- informatie begrijpen die gegeven wordt;
- strategieën toepassen om je gesprekspartner (beter) te begrijpen;
- conclusies trekken met betrekking tot bedoelingen, opvattingen en gevoelens van je gesprekspartner;
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van het gesprek;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de woorden van je gesprekspartner gebruiken in jouw reacties;
- kennis van land en samenleving gebruiken om je gesprekspartner te begrijpen.

Gespreksvaardigheid

Tijdens een gesprek in de doeltaal kun je:

- adequaat reageren;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten, en argumenten formuleren;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- strategieën toepassen om het gesprek gaande te houden;
- je taalgebruik, toon en houding aanpassen aan je gesprekspartner en het doel van de communicatie;
- strategieën gebruiken om een formulering te vinden voor woorden of uitdrukkingen die je niet kent.

Spreekvaardigheid (presentatie)

Je kunt mondeling in de doeltaal

- informatie die je verzameld hebt, presenteren en daarbij rekening houden met doel en publiek;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten verwoorden.

Schrijfvaardigheid

Je kunt schriftelijk in de doeltaal:

- adequaat communiceren met andere doeltaalgebruikers;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten en vragen naar die van anderen;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten formuleren;
- informatie gebruiken uit gegeven bronnen;
- adequaat informatie uit een woordenboek gebruiken.

Literatuur

Literaire ontwikkeling

Je kunt een gesprek voeren over jouw leeservaringen aan de hand van literaire werken geschreven in de doeltaal. Je kunt uitleggen wat jouw ideeën zijn over een werk en je mening geven.

Je kunt vertellen over de auteur, het genre, de inhoud, de personages, de plaats en tijd van handeling, het thema, de titel.

Bij gedichten kun je vertellen over inhoud, rijm, metrum, en beeldspraak.

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof staat op:

- examenblad.nl, Russisch havo, syllabus 2021 moderne vreemde talen

Vereist niveau taalbeheersing Russisch havo:

Domein A leesvaardigheid: A2 (30%) en B1 (70%)

Domein B luister- en kijkvaardigheid: A2

Domein C gespreksvaardigheid: A2

Domein D schrijfvaardigheid: A2

Beschrijving niveaus: Europees Referentie Kader, erk.nl

Bijlage 2 Toelichting schrijfvaardigheid

Briefconventies voor brieven in de Russische taal kan men vinden in o.a. de methode *'Pasport v Rossiju deel 2 en 3'*.

Bijlage 3 Presentatie

Het mondeling examen begint met jouw (poster)presentatie. Je houdt een presentatie in het Russisch. Na afloop kan de examinerator enkele vragen over jouw onderwerp stellen. De presentatie met eventuele vragen zal circa 5 minuten duren.

Onderwerp: Je bent vrij in de keuze van het onderwerp, maar er moet wel een directe relatie zijn met het Russische taalgebied. Bijvoorbeeld: *Tsjajkovski, Russisch ballet, Nieuwjaar in Rusland*.

Let erop dat de diepgang van het onderwerp overeenkomt met het niveau waarop je het examen aflegt: havo.

Poster: minimaal A3-formaat

Op de poster staan een titel, illustraties en weinig tekst (maximaal 10 trefwoorden). Je mag geen powerpointpresentatie gebruiken.*

Presentatie: Je houdt de presentatie aan de hand van de poster. Je mag geen aantekeningen gebruiken; de poster is voldoende steun.

Beoordeling: De presentatie wordt beoordeeld op thema en niveau, opbouw (introdactie, hoofdelementen, argumentatie, afsluiting), taalgebruik (grammaticale correctheid, woordenschat, uitspraak), de beantwoording van eventuele vragen en algemene presentatievaardigheden.

* Er is een uitzondering voor vso-leerlingen. Zij mogen voor de presentatie bij de moderne vreemde talen wél gebruik maken van een digitale presentatiemethode. Er mag slechts één afbeelding (slide) worden getoond, vergelijkbaar met een papieren poster. Voorwaarde is dat de school de beschikking heeft over voldoende middelen om dit te kunnen faciliteren.

Bijlage 4 Literaturo dossier

SAMENSTELLEN LITERATURO DOSSIER

keuze	uit de keuzelijst prozawerken en gedichten waaruit verplicht gekozen moet worden	
aantal	acht werken, bestaande uit <ul style="list-style-type: none"> drie prozawerken vijf gedichten 	niet meer dan één prozawerk van dezelfde auteur; niet meer dan één gedicht van dezelfde auteur; één prozawerk en één gedicht van dezelfde auteur is toegestaan
taal	volledige en oorspronkelijk Russischtalige werken	prozawerken en gedichten worden in het origineel gelezen, waarbij een vertaling geraadpleegd mag worden
variatie	proza: per auteur slechts één titel poëzie: per auteur slechts één gedicht	de lijst moet een gevarieerd beeld opleveren van de literatuur in de periode 1790 tot nu

Op een lijst vermeld je per gelezen prozawerk:

- de schrijver
- de titel
- het jaar van eerste publicatie
- het aantal bladzijden

De werken dienen in chronologische volgorde te worden vermeld. Ga hierbij uit van het eerste jaar van publicatie.

Je maakt per gelezen prozawerk een samenvatting van minimaal 10 tot maximaal 16 regels in het Nederlands.

Gebruik het voorblad (Bijlage 5) voor het noteren van jouw gegevens. Hierop vermeld je ook het onderwerp van je presentatie.

Neem voor jezelf de lijst, samenvattingen en de teksten van de gedichten mee naar het examen.

OPSTUREN LITERATURO DOSSIER

Je stuurt **op papier in tweevoud** vóór 1 april 2021:

- het voorblad
- de lijst met gelezen werken
- de teksten van de gekozen gedichten
- de samenvattingen van de prozawerken

naar:

DUO staatsexamens vo
Postbus 30158
9700 LK Groningen

Neem contact op met **DUO** als je na drie weken nog geen ontvangstbevestiging hebt ontvangen.

Kandidaten die geen literatuu dossier hebben opgestuurd, worden voor dit vak niet opgeroepen voor het mondeling examen.

Bovenstaande regeling geldt alleen voor reguliere staatsexamenkandidaten. Kandidaten uit het vso sturen het literatuu dossier niet op, maar hebben het wel op school klaarliggen, uiterlijk op 1 april.

Je mag na het opsturen van het literatuu dossier één werk vervangen door een ander werk. Dit kan alleen op voorwaarde dat je de gewijzigde lijst met gelezen werken op de dag van het examen uiterlijk 9.30 uur **in tweevoud** inlevert bij het secretariaat. Wie geen gewijzigde lijsten inlevert, wordt geëxamineerd aan de hand van de lijst die vóór 1 april is opgestuurd.

Bijlage 5 Voorblad

Literaturo dossier

Russische taal en literatuur

staatsexamen havo

(inzenden vóór 1 april 2021)

Onderwerp presentatie:.....

Persoonsgegevens

Voornaam en achternaam:.....

Examen Dienst (ED)-nummer:.....

Bijlage 6 Keuzelijst

De genoemde werken in de boekenlijst hieronder zijn een garantie voor een lijst met voldoende literair gehalte. Je bent verplicht er uit te kiezen.

Проза

1. Бедная Лиза; Н.М. Карамзин 1792
2. Выстрел; А.С. Пушкин 1830
3. Метель; А.С. Пушкин 1830
4. Медный всадник; А.С. Пушкин 1833
5. Сказка о рыбаке и рыбке; А.С. Пушкин 1833 (alleen havo)
6. Пиковая дама; А.С. Пушкин 1834
7. Ночь перед Рождеством; Н.В. Гоголь 1832
8. Нос; Н.В. Гоголь 1833
9. Шинель; Н.В. Гоголь 1840
10. Герой нашего времени; М.Ю. Лермонтов (helemaal of een deel ervan bijv. Бэла, Тамань, Княжна Мери, Фаталист) 1840
11. Муму; И.С. Тургенев 1852
12. Первая любовь; И.С. Тургенев 1860
13. Накануне; И.С. Тургенев 1860
14. Обломов; И.А. Гончаров 1859
15. Преступление и наказание; Достоевский 1876
16. Сон смешного человека; Достоевский 1877
17. Анна Каренина; Л.Н. Толстой 1877
18. После бала; Л.Н. Толстой 1903 (telt als 19de eeuws proza)
19. Шуточка; А.П. Чехов 1886
20. О вреде табака; А.П. Чехов 1866
21. Дама с собачкой; А.П. Чехов 1899
22. Красный цветок; В.М. Гаршин 1883
23. Баранчик; Ф. Сологуб 1904
24. История моей голубятни; И. Э. Бабель 1924 (kort verhaal)
25. Мой первый гусь; И.Э. Бабель 1925 (kort verhaal)
26. Одесские рассказы, bijv. Как это делалось в Одессе; И. Э. Бабель ca. 1925
27. Записки юного врача; М.А. Булгаков 1925-1926
28. Морфий; М. А. Булгаков 1927
29. Товарищ Брак; Г. И. Газданов 1927
30. Сказка; Набоков 1929 (kort verhaal)
31. Случаи; Д. И. Хармс 1934 – 1936* (kort verhaal)
32. История болезни 1936 + Собачий нюх 1923 + Аристократка 1923 + Кочерга 1940+ Баня 1924 + Лимонад 1925; М.М. Зощенко* (korte verhalen)
33. Мастер и Маргарита; М. А. Булгаков 1940
34. В прекрасном и яростном мире; А. П. Платонов 1941 (kort verhaal)
35. Седьмой человек; А. П. Платонов; 1943? (kort verhaal)
36. Возвращение; А. П. Платонов; 1946 (kort verhaal)
37. По снегу 1956; Шерри Бренди 1958; Стланик 1960; Шоковая терапия; Варлам Тихонович Шаламов* (korte verhalen)
38. Жизнь и судьба; Василий С. Гроссман 1959
39. Правая кисть; А. И. Солженицын, 1960 (kort verhaal)
40. Один день Ивана Денисовича; А. Солженицын 1961
41. Запах хлеба; Юрий Казаков 1961 (kort verhaal)

42. Пхенц; Даниил Синявский / Абрам Терц 1967 (kort verhaal)
43. Очередь; В.Г. Сорокин 1983
44. Открытие сезона; В.Г. Сорокин 1984 (kort verhaal)
45. Полторы комнаты; Иосиф А. Бродский 1985
46. Чемодан; С.Д. Довлатов 1986 (verhalenbundel)
47. Поэт и муза; Т.Н. Толстая 1986 (kort verhaal)
48. Любка; Д.И. Рубина 1987
49. Московская сага; Василий П. Аксёнов; 1992
50. Андеграунд, или Герой нашего времени; Владимир Маканин; 1999
51. Лёд; В.Г. Сорокин 2002
52. Географ пропил глобус; Алексей Иванов 2003
53. Путь Бро; В.Г. Сорокин 2004
54. Хороший Сталин; Виктор В. Ерофеев 2004
55. Время женщин; Елена Чижова 2009
56. День опричника; Владимир Сорокин 2006
57. Работа над ошибками; Д.Л. Быков 2007 (kort verhaal)
58. Письмовник; М.П. Шишкин 2010
59. Зелёный шатёр; Л.Е. Улицкая 2010
60. Лавр; Е.Г. Водолазкин 2012
61. Зулейха открывает глаза; Г.Ш. Яхина 2015
62. Ненастье; А.В. Иванов 2015

* Heel korte verhalen van enkele bladzijden tellen niet als één literair prozawerk. In een dergelijk geval leest men meerdere heel korte verhalen van één schrijver.

Стихи

1. К***; А.С. Пушкин 1825
2. Я вас любил; А.С. Пушкин 1829
3. Осень; А.С. Пушкин 1833
4. Пора, мой друг, пора! покоя сердце просит; А.С. Пушкин 1834
5. Парус; М.Ю. Лермонтов 1832
6. Ангел; М.Ю. Лермонтов 1840
7. И скучно и грустно; М.Ю. Лермонтов 1840
8. Сон (В полдневный жар в долине Дагестана); М.Ю. Лермонтов 1841
9. Буря на небе вечернем; А.А. Фет 1842
10. Шёпот, робкое дыханье; А.П. Фет 1850
11. Последняя любовь; Ф.И. Тютчев 1854
12. Умом Россию не понять; Ф.И. Тютчев 1866
13. Чёлн томленья; К. Д.Бальмонт 1894
14. Воспоминания о вечере в Амстердаме; К. Бальмонт 1899
15. Стихи о прекрасной даме; А.А. Блок 1905
16. Жираф; Н. С. Гумилёв 1908
17. Заклятие смехом; Велимир Хлебников 1909
18. Кузнечик; В. Хлебников 1909
19. Домики старой Москвы; Цветаева 1911
20. Сжала руки под тёмной вуалью; А.А. Ахматова 1911
21. Ночь, улица, фонарь, аптека; А. А.Блок 1912
22. Вечером; А. А. Ахматова 1913
23. Настоящую нежность; А.А. Ахматова 1913
24. Берёза; С.А. Есенин 1913

25. Человек с двумя поцелуями (из пьесы: Владимир Маяковский); Маяковский 1913
26. Дыр бул шыл; Кручёных 1913 (telt voor leeslijst als één gedicht indien gecombineerd met een ander futuristisch gedicht)
27. Моим стихам, написанным так рано; М.И. Цветаева 1913
28. Сон; А.А. Ахматова 1915
29. Вот так я сделался собакой; В.В. Маяковский 1915
30. Лиличка! В.В. Маяковский 1916
31. Лунная ночь; В.В. Маяковский 1916
32. Последняя петербургская сказка; В.В. Маяковский 1916
33. Ешь ананасы, рябчиков жуй; Маяковский 1917 (telt als één gedicht in combinatie met een ander gedicht van Majakovski)
34. Двенадцать; А.А. Блок 1918
35. Весна; Б.Л. Пастернак 1918
36. В Петербурге мы сойдёмся снова; О.Э. Мандельштам 1920
37. Я и Россия; В. Хлебников 1921
38. Заблудившийся трамвай; Н.С. Гумилёв 1922
39. Ты, меня любивший фальшью; М.И. Цветаева 1923
40. Письмо матери; С.А. Есенин 1924
41. Отговорила роща золотая; С.А.Есенин 1924
42. Клён ты мой опавший; С.А. Есенин 1925
43. Стихи о советском паспорте; В.В. Маяковский 1929
44. Я вернулся в мой город, знакомый до слёз; О.Э. Мандельштам 1930
45. Я пью за военные астры; О.Э. Мандельштам 1931
46. Мы живём, под собою не чуя страны; О.Э. Мандельштам 1933
47. Последний тост; А.А. Ахматова 1934
48. Тоска по родине; М.И. Цветаева 1934
49. Читатели газет; Цветаева 1935
50. Это какая улица; О.Э. Мандельштам 1935
51. Ещё не умер я, ещё я не один; О.Э. Мандельштам 1937
52. Приговор; А.А. Ахматова 1939
53. Вчера, опаздывая на работу; Я.А. Сатуновский 1939
54. Хорошенькая официанточка; Я.А. Сатуновский 1943-44
55. Зимняя ночь; Б.Л. Пастернак (Мело, мело по всей земле) 1946
56. Гамлет; Б.Л. Пастернак 1946
57. Снег идет; Б.Л. Пастернак 1957
58. Нобелевская премия; Б.Л. Пастернак 1959
59. Песенка о бумажном солдате; Окуджава 1959
60. Я обнял эти плечи; И. Бродский 1962
61. Когда здесь на посту стоит Милицанер; Д.А. Пригов 1976
62. Орёл над землей пролетает; Д.А. Пригов 1978
63. В буфете Дома литераторов; Д.А. Пригов 1978
64. Выходит слесарь в зимний двор; Д.А. Пригов 1989
65. bundel "Питерские"; Всеволод Некрасов 1998
66. Я пройду, как по Дублину Джойс; Б. Рыжий 1998
67. Ордена и аксельбанты; Б. Рыжий 1999
68. Я тебе привезу из Голландии Lego; Б.Б. Рыжий 2000
69. Нужные и ненужные расчёски для волхвов; А.В. Сен-Сеньков 2006

